

ÖNSÖZ

İnsan hak ve özgürlükleri konusunda bilinçlenmenin artması ile demokratik, sosyal, hukuk devletinde gittikçe daha fazla talep edilen bir hak olarak karşımıza çıkan adil yargılanma hakkı, ülkemizde daha çok ceza hukukunu ilgilendiren bir hak olarak algılanmaktadır. Bu nedenle de adil yargılanma hakkına yönelik araştırmalar, yayınlar ceza hukuku alanında yoğunlaşmakta, adil yargılanma hakkının diğer hukuk dalları ile ilişkisine fazlaca değinilmemektedir.

Yargılamanın adil olması, adil yargılanma hakkının evrensel niteliği de gözetildiğinde, sadece ceza hukukunda değil, tüm hukuk yargılamaları ve özellikle kitabın konusunu oluşturan medenî usûl hukuku için de sağlanması gerekli bir koşul olarak ortaya çıkmaktadır. Aksi halde, adalet toplumda görünür olmaktan çıkmakta, bireyler hukuka ve adalete güvenini yitirmektedir.

Doğal hukuk anlayışına göre, insanın doğuştan eşit ve bağımsız şekilde sahip olduğu insan hakları (temel hak ve özgürlükler) kapsamında insan onuru özel bir önem taşımaktadır. İnsan onuru kavramı, insan haklarının ahlakî temelini oluşturmakta ve insan haklarının bu niteliği, onu her tür siyasî, ekonomik ya da ahlakî haklardan öncelikli ve evrensel kılmaktadır. Bu nedenledir ki, temel bir insan hakkı olan adil yargılanma hakkı da evrensel bir nitelik taşımaktadır.

Yargı sistemlerinin ortaya çıkışından beri doğruyla yanlışın ayırt edilebilmesi esas olmuştur. Adaletin sağlanabilmesi yani yargılamanın adil olması için pek çok uluslararası ya da ulusüstü belge ile evrensel adalet sağlanmaya çalışılmıştır. Günümüzde ise adil yargılanma hakkı, uluslararası geçerliliği ve sözleşmenin tarafları için bağlayıcılığı olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde ifade bulmaktadır.

Kitabın konusunu, medenî usûl hukuku açısından adil yargılanma hakkı oluşturduğundan, incelemede Avrupa İnsan Hakları

Sözleşmesi'nin 6/I. maddesi esas alınmakta, maddenin diğer fıkralarına ve Sözleşme'nin diğer hükümlerine yeri geldikçe değinilmektedir. Ayrıca incelemede, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin medenî hak ve yükümlülükler açısından vermiş olduğu kararlar da temel alınarak, verilen kararlar doğrultusunda medenî yargıda uygulanabilir genel çıkarımlara ulaşılmaya çalışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Adil Yargılanma Hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, İnsan Hakları, Medenî Yargı

Av. Gülnur ERDOĞAN

info@gulnurerdogan.av.tr
www.gulnurerdogan.av.tr